

บทคัดย่อ

ภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นระบบภาษีการบริโภคที่ดี เหมาะสมแก่การนำมาใช้จัดเก็บจากการขายสินค้าและให้บริการ เป็นภาษีทางอ้อมที่มีความเป็นธรรมต่อระบบการผลิต ไม่ทำให้เกิดภาระภาษีซ้ำซ้อน อย่างไรก็ตาม การนำมาใช้ในแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นๆ ที่จะออกแบบวิธีการจัดเก็บที่เหมาะสมในแต่ละธุรกรรมเพื่อให้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การบริการทางการเงินเป็นธุรกรรมประเภทหนึ่งซึ่งหลายประเทศในโลกประสบปัญหาการเลือกวิธีจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่เหมาะสมเนื่องมาจากความยากในทางปฏิบัติที่จะคำนวณหามูลค่าเพิ่มที่แท้จริงของค่าบริการซึ่งแฝงอยู่ภายในอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนบนฐานการทำธุรกรรมแต่ละครั้ง หลายประเทศจึงมีวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวในรูปแบบที่แตกต่างกันซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดให้การบริการทางการเงินได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มและจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราศูนย์สำหรับการส่งออกบริการทางการเงิน

อย่างไรก็ดี วิธีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม แม้จะช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดในทางปฏิบัติแต่หากไม่ระมัดระวังในการนำมาใช้ให้เหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการบริการจะมีผลทำให้เกิดการขาดตอนของวงจรเครดิตภาษีและทำให้เกิดภาษีซ้ำซ้อน ด้วยเหตุนี้ ประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งเดิมใช้วิธีการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการจากการให้บริการทางการเงินในทุกขั้นตอนจึงได้แก้ไขกฎหมายภาษีสินค้าและบริการโดยเปลี่ยนมาใช้อัตราศูนย์เฉพาะกรณีการให้บริการทางการเงินแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งประกอบกิจการต้องเสียภาษีสินค้าและบริการเป็นหลัก เพื่อตัวกลางทางการเงินซึ่งเป็นผู้ให้บริการสามารถนำภาษีขายในอัตราร้อยละศูนย์ไปขอคืนภาษีซื้อซึ่งได้เสียไปพร้อมค่าใช้จ่ายในการดำเนินการได้ นอกจากนี้จะช่วยให้ต้นทุนของผู้ให้บริการทางการเงินลดน้อยลงยังช่วยให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านเงินลงทุนของผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีสินค้าและบริการนั้นลดน้อยลงไปด้วยเพราะภาษีเดิมที่ทับซ้อนไม่ถูกบวกเพิ่มในค่าบริการ อีกทั้ง ยังช่วยจัดปัญหาการบิดเบือนเศรษฐกิจและรูปแบบองค์กรทางธุรกิจ ช่วยส่งเสริมการจ้างผลิตและบริการจากบุคคลภายนอก พัฒนาการส่งออกบริการทางการเงิน

ส่วนประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีมาจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มวิธีเครดิตโดยใช้ใบกำกับภาษีแทนภาษีการค้ามิได้กระทำต่อกรให้บริการทุกประเภทโดยเฉพาะการให้บริการทางการเงินเนื่องจากรัฐไม่สามารถกำหนดหรือคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มจากการประกอบ

กิจการได้อย่างชัดเจน การบริการทางการเงินจึงถูกกำหนดเป็นกิจการนอกระบบภาษีมูลค่าเพิ่มแต่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับภาษีการค้าเดิม นอกจากนี้จะมีภาระภาษีธุรกิจเฉพาะแล้ว ปัญหาหลักสำคัญคือ ผู้ให้บริการยังมีภาระภาษีซื้อซึ่งได้เสียไปพร้อมค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแต่ไม่อาจขอคืนได้และถ้าผู้ให้บริการทางการเงินประกอบกิจการทั้งกรณีที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มและกรณีที่ไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ให้บริการมีหน้าที่เฉลี่ยภาษีซื้อระหว่างกิจการทั้ง 2 ประเภท ทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาสัดส่วนของภาษีซื้อที่สามารถนำมาเครดิตออกจากภาษีขายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อีกทั้ง ผลของการอยู่ในระบบภาษีธุรกิจเฉพาะทำให้ผู้ให้บริการทางการเงินไม่สามารถใช้อัตราศูนย์ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มกับกรณีการให้บริการทางการเงินไปยังต่างประเทศหรือการส่งออกบริการทางการเงินได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษาปัญหา ผลกระทบดังกล่าวข้างต้นและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในทางทฤษฎีภาษีอากรและทางเศรษฐกิจของประเทศซึ่งเห็นว่าควรยกเลิกการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะจากการบริการทางการเงินและให้การบริการทางการเงินเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้การส่งออกบริการทางการเงินได้สิทธิใช้อัตราศูนย์เช่นประเทศอื่นๆ ทั่วโลก จึงเสนอแนะรูปแบบการจัดเก็บในลักษณะเดียวกันกับการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการของประเทศนิวซีแลนด์